

2020/2039(INI)

3.12.2020

ATZINUMS

Sniegusi Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja

Reģionālās attīstības komitejai

par ES reģionos vērojamo demogrāfisko tendenču apvēršanu pretējā virzienā,
izmantojot kohēzijas politikas instrumentus
(2020/2039(INI))

Atzinuma sagatavotāja: *Elżbieta Rafalska*

PA_NonLeg

IEROSINĀJUMI

Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Reģionālās attīstības komiteju rezolūcijas priekšlikumā iekļaut šādus ierosinājumus:

- A. tā kā vidējais vecums ES 27 dalībvalstīs ir palielinājies no 38,3 gadiem 2001. gadā līdz 43,1 gadam 2018. gadā; tā kā darbspējas vecuma iedzīvotāju skaits ir samazinājies kopš 2010. gada un tā kā prognozes liecina par nepārtrauktu samazināšanos¹; tā kā darbspējas vecuma iedzīvotāju skaits nākamajos 50 gados, visticamāk, samazināsies par 18 %²;
- B. tā kā eiropieši var baudīt ilgāku un veselīgāku mūžu un jaundzimušo vidējais paredzamais mūža ilgums pēdējās piecās desmitgadēs ir palielinājies par aptuveni 10 gadiem gan vīriešiem, gan sievietēm; tā kā ir sagaidāms, ka 2070. gadā paredzamais mūža ilgums sasniegs 86,1 gadu vīriešiem un 90,3 gadus sievietēm³; tā kā ir sagaidāms, ka palielināsies apgādājamo personu un personu ar invaliditāti skaits, savukārt iedzīvotāji noveco; tā kā tiek prognozēts, ka līdz 2030. gadam vecumatkarības koeficients sasniegs 62 %⁴; tā kā 2014. gadā gandrīz puse gadus vecāku iedzīvotāju atzina, ka viņiem ir grūti paveikt vismaz vienu no personiskās aprūpes vai mājsaimniecības darbībām⁵;
- C. tā kā, šīm demogrāfiskajām tendencēm turpinoties, nabadzība vecumdienās, visticamāk, radīs aizvien lielākas bažas; tā kā 2018. gadā ES 27 dalībvalstīs 15,5 % no iedzīvotājiem 65 un vairāk gadu vecumā bija pakļauti nabadzības riskam⁶; tā kā nabadzība un sociālā atstumtība vecumdienās biežāk skar sievietes; tā kā sieviešu jaundzimušo vidējais paredzamais mūža ilgums par 5,5 gadiem ilgāks nekā vīriešiem⁷; tā kā sievietes uzņemas nesamērīgu daļu no bērnu, gadus vecāku cilvēku un personu ar invaliditāti formālās un neformālās aprūpes sloga; tā kā viena trešdaļa sieviešu vecumā no 20 līdz 64 gadiem nav iesaistītas apmaksātā nodarbinātībā ģimenes vai aprūpes pienākumu dēļ, savukārt vīriešu vidū ir tikai 5 % ekonomiski neaktīvu personu⁸; tā kā 2019. gadā to sieviešu īpatsvars, kuras dzīvo vienpersonas mājsaimniecībā, bija līdz pat 40 % un divreiz lielāks nekā vīriešu vidū⁹;
- D. tā kā demogrāfiskās pārmaiņas ES smagi ietekmē sociālo, ekonomikas un teritoriālo kohēziju, it sevišķi lauku apgabalos un reģionos, kuri jau tāpat atpaliek; tā kā demogrāfiskā lejupslīde dažos reģionos saasina esošo nevienlīdzību un iedragā cilvēku dzīves kvalitāti; tā kā nevienlīdzība ES var spiest darba ņēmējus meklēt darba iespējas citā reģionā vai dalībvalstī; tā kā kohēzijas politikas instrumentiem ir jārisina daudzie faktori, kuri ietekmē migrāciju uz pilsētām, citiem reģioniem vai dalībvalstīm; tā kā starp tiem, kuri pamet lauku apgabalus un nelabvēlīgā situācijā esošus reģionus, it

¹Eiropas Parlamenta Izpētes dienests, Eiropas Savienības demogrāfijas prognozes, 2020. gada marts, 3. lpp.

²Eiropas Komisijas ziņojums par demogrāfisko pārmaiņu ietekmi, 2020. gada jūnijs, 15. lpp.

³Eiropas Komisijas ziņojums par demogrāfisko pārmaiņu ietekmi, 2020. gada jūnijs, 4. lpp.

⁴Eiropas Parlamenta Izpētes dienests, Eiropas Savienības demogrāfijas prognozes, 2020. gada marts, 5. un 6. lpp.

⁵*Eurostat*, Funkcionēšanas un aktivitātes ierobežojumu statistikas dati, 2019. gada novembris.

⁶Eiropas Komisijas ziņojums par demogrāfisko pārmaiņu ietekmi, 2020. gada jūnijs, 22. lpp.

⁷Eiropas Komisijas ziņojums par demogrāfisko pārmaiņu ietekmi, 2020. gada jūnijs, 7. lpp.

⁸*EIGE*, dzimumu līdztiesības indekss, 2019. gads. Darba un privātās dzīves līdzsvars, 2020. gads, 79. lpp.

⁹Eiropas Komisijas ziņojums par demogrāfisko pārmaiņu ietekmi, 2020. gada jūnijs, 11. lpp.

sevišķi ir gados jauni cilvēki un sievietes;

- E. tā kā gan darba ņēmēju brīva pārvietošanās, gan iekšējā un ārējā migrācija turpinās ietekmēt iedzīvotāju skaitu Savienības, valstu un reģionālā līmenī; tā kā migrāciju un intelektuālā darbaspēka emigrāciju nereti motivē sociālās un ekonomiskās atšķirības valstu starpā gan Savienībā, gan starp ES un trešām valstīm;
- F. tā kā iedzīvotāju novecošana rada darbspējas vecuma iedzīvotāju skaita samazināšanos un var novest pie pašvaldību un ciematu lejupslīdes visā ES; tā kā lēmums apvienot pašvaldības un ciematus vai tos iekļaut citās pašvaldībās un ciematos var novest pie pašvaldību un ciematu izzušanas; tā kā vērienīgi ieguldījumi un kvalitatīvas darbvietas, kā arī pakalpojumu un infrastruktūras pieejamības un kvalitātes uzlabošana ir sevišķi svarīga depopulācijas apdraudētiem reģioniem, lai veicinātu to ekonomikas atveseļošanu un ilgtermiņa konkurētspēju vienotajā tirgū, tādējādi apturot negatīvās demogrāfiskās tendences;
- G. tā kā Covid-19 pandēmija, visticamāk ietekmēs demogrāfiskās tendences ES un ir jau atkal parādījusi nepietiekamu politikas reakciju uz demogrāfisko pārmaiņu ietekmi ES, piemēram, atbilstošu un izmaksu ziņā pieejamu mājokļu, kvalitatīva aprūpes aprīkojuma un pietiekamu aprūpes un atbalsta pakalpojumu trūkumu, kā atklājis medicīniskās aprūpes pakalpojumu nepietiekamības fenomens; tā kā negatīvas demogrāfiskās tendences nozīmē, ka ir vajadzīga lielāka solidaritāte paaudžu vidū, jo tai ir izšķiroša nozīme, lai būtu iespējama sekmīga atveseļošanās no Covid-19 un turpmākām krīzēm un lai izveidotos taisnīgākas, iekļaujošākas un noturīgākas sabiedrības; tā kā Covid-19 pandēmija ir vēlreiz uzsvērusi, ka ir svarīgi aizsargāt un veicināt gados vecāku cilvēku cieņu un viņu pamattiesības ES;
- H. tā kā demogrāfisko pārmaiņu intensitāte un ātrums rada lielus ekonomiskos, sociālos un vidiskos spiedienus uz dalībvalstu valdībām un vietējām un reģionālajām iestādēm saistībā ar sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu un uzturēšanu, ietverot izglītību, veselības aprūpi, sociālo labklājību, mājokļus, sociālos pakalpojumus, pensijas, komunālos pakalpojumus un vecumam piemērotu infrastruktūru; tā kā bez atbilstīgas politikas reakcijas šos spiedienus saasinās aktīvo iedzīvotāju skaita samazināšanās un lielāks vecumatkarības koeficients, kā arī hronisku slimību pieaugoša dominance;
- I. tā kā demogrāfisko problēmu risināšanai ir vajadzīga koordinēta rīcība un vispusīgs rīcībpolitiku kopums, tostarp mērķtiecīgi pasākumi nodarbinātības, sociālās aizsardzības, veselības aprūpes un darba drošības, izglītības un prasmju jomā, kuru izstrādei un ietekmes panākšanai būs vajadzīgs laiks; tā kā demogrāfisko pārmaiņu negatīvā ietekme visskartākajos reģionos nozīmē, ka ir vajadzīga tūlītēja reaģēšana, izmantojot Savienības instrumentus;
- J. tā kā liela nozīme būs pienācīgai infrastruktūrai un izmaksu ziņā pieejamiem un kvalitatīviem pakalpojumiem, it sevišķi veselības aprūpes, bērnu aprūpes un ilgtermiņa un dienas aprūpes aprīkojumam; tā kā vispirms ir pienācīgi jānovērtē tāldarba, digitālās izglītības, teleaprūpes un telemedicīnas nozīme un pēc tam tās, iespējams, būtu jāpilnveido un pienācīgi jāieieš, lai izvērstu to izmantošanu un iedzīvotājiem nodrošinātu dzīves kvalitāti un drošību; tā kā ir būtiski atzīt Nodarbinātības un sociālās inovācijas programmas (*EaSI*) nozīmīgumu ar ilgtermiņa aprūpi saistītu projektu

finansēšanā; tā kā ir svarīgi nodrošināt produktu un pakalpojumu vispārēju pieejamību ģimenēm, personām ar invaliditāti un vecāka gadagājuma cilvēkiem saskaņā ar universāla dizaina jēdzienu;

- K. tā kā ir svarīgi, lai ES integrētu demogrāfiskos jautājumus visās savās rīcībpolitikās, arī tos iekļaujot savās ilgtermiņa prioritātēs un budžeta pozīcijās, it sevišķi rūpniecības un ilgtspējīgas attīstības rīcībpolitikās, un Eiropas pusgadā, un lai tā apkopotu un uzraudzītu uzticamus plaša mēroga statistikas datus un atbalstītu pētījumus un labas prakses apmaiņu visos līmeņos nolūkā sekmēt labāku izpratni par demogrāfiskām problēmām, prognozētu to ietekmi uz vietējiem darba tirgiem un izstrādātu inovatīvus, efektīvus un vide nekaitīgus politikas risinājumus vecumam piemērotas vides nodrošināšanai; tā kā demogrāfiskās problēmas nav iespējams risināt, neieviešot tādu Savienības rūpniecības stratēģiju, kura nodrošina publiskus ieguldījumus, kvalitatīvas darbvietas, publiskus pētījumus un inovācijas un valsts izglītības sistēmu, kas veicina vienlīdzīgu attīstību un ilgtspēju; tā kā Parlaments savā 2011. gada 15. novembra rezolūcijā par demogrāfiskām izmaiņām un to ietekmi uz ES turpmāko kohēzijas politiku¹⁰ un 2017. gada 14. novembra rezolūcijā par kohēzijas politikas instrumentu izmantošanu reģionos demogrāfisko pārmaiņu problēmas risināšanai¹¹ aicināja izmantot visus pieejamos ES instrumentus, arī kohēzijas politikas finansējumu, lai risinātu demogrāfisko pārmaiņu radītās problēmas;
- L. tā kā kohēzijas politikas instrumenti Eiropas Savienībā ir galvenais publisko ieguldījumu avots, kas veido 8,5 % no valdības kapitāla ieguldījumiem ES, 41 % ES 13 dalībvalstu līmenī un vairāk nekā 50 % vairākās citās dalībvalstīs¹²;
- M. tā kā gados jauniem cilvēkiem jau tā bija jāuzņemas nesamērīga daļa no sloga 2008. gada ekonomikas un finanšu krīzes laikā; tā kā cīņa pret bezdarbu, it sevišķi jauniešu un ilgtermiņa bezdarbu, nevienlīdzīgu atstumtību gados jaunu un vecāku cilvēku vidū joprojām ir viena no galvenajām problēmām, ar ko saskaras ES reģioni; tā kā darbvieta un iespēju pieejamība, arī atveseļošanas un atjaunošanas posmos, un augstas kvalitātes pakalpojumi uzlabo dzīves kvalitāti un stiprina lauku apgabalus, tādējādi ļaujot tiem cīnīties pret depopulāciju un nevienlīdzībām reģionu starpā; tā kā būtu proaktīvāk jāizmanto Eiropas strukturālie un investīciju fondi, lai atbalstītu gados jaunus cilvēkus, vecāka gadagājuma cilvēkus, personas ar invaliditāti un citas neaizsargātas grupas saistībā ar viņu ienākšanu vai palikšanu darba tirgū un kvalitatīvā darbvieta, īpašu uzmanību pievēršot lauku un tālākiem apgabaliem, kuros ir vislielākā depopulācija;
- N. tā kā nav pienācīgi atzīts darba un privātās dzīves līdzsvara nozīmīgums; tā kā vecākiem, bērniem un ģimenēm ir obligāti jāsaņem atbalsts, tostarp pieejama bērnu aprūpes infrastruktūra, elastīgi darba nosacījumi, palīdzība viena vecāka ģimenēm un vecākiem, kam ir bērni ar invaliditāti, kā arī atbilstīgs finansiālais atbalsts maternitātes, paternitātes un vecāku atvaļinājuma laikā; tā kā šāds atbalsts var palīdzēt apturēt negatīvas demogrāfiskās tendences;
- O. tā kā visas rīcībpolitikas, ar ko risina demogrāfiskās iespējas un problēmas, ir jābalsta

¹⁰Pieņemtie teksti, P7_TA(2011)0485.

¹¹Pieņemtie teksti, P8_TA(2017)0427.

¹²Eiropas Komisija, Eiropas strukturālo un investīciju fondu dati, 2018. gada oktobris.

uz pierādījumiem, jāorientē uz cilvēkiem un jāpamato ar tiesībām, kā arī tās jo īpaši nekādā veidā nedrīkst iedragāt indivīda reproduktīvās tiesības; tā kā ieguldījumi seksuālās un reproduktīvās veselības, dzimumu līdztiesības, veselības aprūpes un aprūpes pakalpojumu jomā, kā arī saistītajā infrastruktūrā ir svarīgi elementi demogrāfisko problēmu risināšanā;

- P. tā kā diskriminācija dzimuma, reliģiskas ticības, vecuma, invaliditātes vai seksuālās orientācijas dēļ ir aizliegta un ir Savienības pamatvērtību pārkāpums;
- Q. tā kā, lai apturētu pašreizējās negatīvās demogrāfiskās tendences, ļoti svarīga būtu koordinēta pieeja demogrāfiskajām pārmaiņām saskaņā ar Līgumu regulējumu, un šāda pieeja veicinātu teritoriālo, ekonomikas un sociālo kohēziju un samazinātu bezdarbu ES; tā kā saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 174. pantu šajā saistībā īpaša uzmanība būtu jāpievērš reģioniem, kuri cieš no būtiskiem un pastāvīgiem demogrāfiskajiem trūkumiem; tā kā lauku apgabali un agropārtikas nozare ir svarīgs elements sabiedrībai kopumā un spēcīgas un noturīgas Eiropas atbalstam; tā kā lauksaimniecības nozares darba ņēmēji mazapdzīvotos lauku apgabalos un depopulācijas riskam pakļautos apgabalos var saskarties ar augstāku nabadzības un sociālās atstumtības risku¹³;
- R. tā kā demogrāfiskās pārmaiņas būtu jāuzskata par strukturālām pārmaiņām, kam jābūt sociāli ilgtspējīgām un jāatzīst, jānovērtē un jāizmanto cilvēku potenciāls ikvienā vecumā, tādēļ ir jāiesaistās gan politikas veidotājiem visos attiecīgajos līmeņos, gan pilsoniskajai sabiedrībai; tā kā šajā kontekstā novecošana sniedz iespēju veidot senioru ekonomiku; tā kā demogrāfiskās pārmaiņas var sniegt iespējas un izcelt nepieciešamību sekmēt jaunas attīstības perspektīvas, it sevišķi lauku apgabaliem, proti, cita starpā ar pieprasījumu pēc kvalitatīvas pārtikas, ilgtspējīga tūrisma attīstību un senioru ekonomikas, sociālo inovāciju un infrastruktūras uzlabošanu;
1. aicina dalībvalstis izmantot Atveseļošanas un noturības mehānismu (ANM) un kohēzijas līdzekļus, lai uzlabotu tādu apgabalu pievilcību, kuri cieš no būtiskiem un pastāvīgiem demogrāfiskajiem trūkumiem, un it sevišķi Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu (ESF) un gaidāmo ESF+, lai uz tiesībām balstītā un sociāli taisnīgā veidā risinātu demogrāfiskās pārmaiņas, uzmanību koncentrējot uz neaizsargātām un nelabvēlīgā situācijā esošām grupām, un uzlabotu sabiedrisku vietu kvalitāti un pieejamību ikvienam; turklāt aicina dalībvalstis uzlabot visu personu, it sevišķi personu ar invaliditāti, bērnu un vecāka gadagājuma cilvēku, piekļuvi sociālajiem pakalpojumiem un veicināt piekļūstamas, izmaksu ziņā pieejamas un noturīgas veselības aprūpes sistēmas ES; uzsver, ka kohēzijas līdzekļu sekmīga apguves spēja reģionālā līmenī ir arī lielā mērā atkarīga no teritoriāliem, sociāliem, politiskiem un ekonomiskiem priekšnosacījumiem; aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt, lai kohēzijas fondu finansētie produkti un pakalpojumi būtu pieejami neaizsargātām grupām saskaņā ar universāla dizaina jēdzienu; atgādina par dalībvalstu atbildību par to

---

¹³“2015. gadā nedaudz vairāk par vienu ceturtdaļu (25,5 %) lauku apgabalu iedzīvotāju draudēja nabadzības un sociālās atstumtības risks, savukārt pilsētu iedzīvotāju vidū reģistrēja samērā mazāku īpatsvaru (24 %). Saskaņā ar Eurostat 2016. gada datiem šī tendence ir pastiprinājusies, un tagad lielāka daļa ES 28 dalībvalstu lauku apgabalu iedzīvotāju (salīdzinot ar pilsētām) saskaras ar nabadzības un sociālās atstumtības risku” (Eiropas Parlamenta Izpētes dienests, Eiropas Savienības demogrāfijas prognozes, 2020. gada marts, 16. lpp.).

sabiedriskajiem pakalpojumiem;

2. uzsver, ka ir svarīgi sekmēt sociālo iekļaušanu, ko var panākt ar sadarbību starp sociālajiem partneriem, pilsonisko sabiedrību, reģionālajām un vietējām iestādēm un vietējiem iedzīvotājiem rīcībpolitiku un konkrētu pasākumu izstrādes un īstenošanas gaitā, kā arī visos plānošanas posmos, lai uzlabotu Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondi) plānošanu un apguvi; uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt iedzīvotāju pilnvērtīgu līdzdalību demokrātiskajos procesos;
3. aicina dalībvalstis izmantot ANM un ERAF resursus, lai atbalstītu neatkarīgu dzīvi un mobilitāti, risinātu transporta izolētību un uzlabotu digitālo un telekomunikāciju infrastruktūru, it sevišķi mobilā un platjoslas interneta savienojamību depopulētos, lauku, perifēros, attālos un tālākos apgabalos, kuri ir mazāk attīstīti, ar augstu novecošanas rādītāju un augstu jauniešu bezdarba līmeni un saskaras ar intelektuālā darbaspēka emigrāciju, lai šajos apgabalos nodrošinātu piekļuvi sabiedriskajiem pakalpojumiem un palielinātu darba iespēju skaitu; uzsver, ka, lai gados jauni un vecāka gadagājuma cilvēki varētu strādāt, mācīties un aktīvi iesaistīties modernā sabiedrībā, viņiem ir jādod iespēja iegūt vajadzīgās digitālās prasmes; tādēļ mudina šajos apgabalos mazās kopienās atbalstīt attīstības iniciatīvas, sociālos pakalpojumus un izglītības un apmācības iestāžu pilnveidi;
4. aicina dalībvalstis plašāk mobilizēt ES un Taisnīgas pārkārtošanās fonda (TPF) resursus un tos apvienot ar valsts un vietējiem ieguldījumiem, lai risinātu sociālo atstumtību, enerģētisko nabadzību un materiālo nenodrošinātību, lai efektīvi novērstu digitālo plaisu un digitālo atstumtību, it sevišķi lauku apgabalos un gados jaunu cilvēku, vecāka gadagājuma cilvēku un personu ar invaliditāti vidū, un lai nodrošinātu piekļuvi digitāliem rīkiem un programmām un izmaksu ziņā pieejamai komunikāciju infrastruktūrai; tādēļ aicina nodrošināt piekļūstamas un izmaksu ziņā pieejamas iespējas apgūt digitālās prasmes tā, lai šāda apguve būtu pielāgota vecāka gadagājuma cilvēku vajadzībām; norāda, ka šīs iniciatīvas varētu būt sekmīgākas, ja tās būtu saistītas ar starppaaudžu apmaiņas iespējām; šajā saistībā uzskata, ka varētu turpināt analizēt un veicināt digitalizācijas, robotizācijas un mākslīgā intelekta potenciālu, vienlaikus nodrošinot augstus ētikas standartus un garantējot iekļaušanu, lai uzlabotu gados vecāku cilvēku autonomiju un dzīves apstākļus un veselības stāvokli;
5. uzsver, ka ir jāatbalsta taisnīga pārkārtošanās, un uzskata, ka labi izstrādāts Taisnīgas pārkārtošanās mehānisms, tostarp TPF, būtu svarīgs ekonomikas instruments, lai veicinātu šo pārkārtošanos un sasniegtu vērienīgus mērķus klimata jomā, vienlaikus pievēršoties sociālajai un teritoriālajai ietekmei;
6. atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu izveidot Atveseļošanas palīdzības kohēzijas un Eiropas teritorijām instrumentu, kas būtu izstrādāts tā, lai palielinātu finansējuma apjomu ERAF, ESF un Eiropas atbalsta fondam vistrūcīgākajām personām; tomēr pauž dziļas bažas par to, ka ar šo pagaidu finansējumu nepietiek, lai pārvarētu Covid-19 krīzes sociālo dimensiju, tostarp pašas sasāpējušākās demogrāfiskās problēmas; pauž nožēlu par to, ka daudzgadu finanšu shēmas 2021.–2027. gadam vienošanās neparedz lielākus piešķirumus ESF+; uzsver, ka demogrāfisko problēmu risināšanā reģioniem būtu proaktīvāk jāizmanto ESF, lai novērstu jauniešu bezdarbu un dotu gados jauniem cilvēkiem iespēju uzsākt savu karjeru; mudina dalībvalstis atbalstīt apmācības

programmas gados jauniem cilvēkiem un uzņēmējdarbības domāšanas attīstīšanu;

7. uzsver, ka reģioniem un pašvaldībām būtu aktīvāk jāizmanto ESI fondi, lai risinātu demogrāfiskās pārmaiņas, it sevišķi atbalstot izglītību, mūžizglītību, kvalifikācijas celšanu un pārkvalifikāciju, kā arī uzņēmējdarbības prasmju attīstīšanu visos izglītības līmeņos, lai palīdzētu cilvēkiem atrast kvalitatīvu darbu un lai apmierinātu darba tirgu vajadzības, atbalstot MVU, radot kvalitatīvas darbvietas, arī mazapdzīvotos apgabalos un depopulācijas riskam pakļautos apgabalos, un stiprinot cilvēkkapitālu, pētniecību un inovācijas spēju, kā arī sekmējot starpreģionu projektus, informācijas apmaiņu un senioru ekonomiku; šajā saistībā atzinīgi vērtē atjaunināto Prasmju programmu Eiropai, kas varētu palīdzēt novērst prasmīga darbaspēka iztrūkumu atpaliekošos reģionos;
8. uzsver, ka sabiedrības novecošana rada spiedienu veselības aprūpes un ilgtermiņa aprūpes pakalpojumiem, kas tika izstrādāti citā demogrāfiskajā situācijā un kas šobrīd ir jāpielāgo vecākas sabiedrības veselības un aprūpes vajadzībām; aicina dalībvalstis palielināt ieguldījumus uz tiesībām balstītās, uz cilvēkiem orientētās un ar pierādījumiem pamatotās rīcībpolitikās, slimību profilakses un veselības veicināšanas kampaņās, infrastruktūrā, agrīnā diagnosticēšanā un sociālajā aizsardzībā ilgtermiņa aprūpes nolūkā, lai apmierinātu pieaugošo pieprasījumu un nodrošinātu, ka ikvienam ir tiesības savlaicīgi piekļūt kvalitatīvai un cenas ziņā pieejamai profilaktiskai un ārstnieciskai veselības aprūpei, kā noteikts Eiropas sociālo tiesību pīlārā; uzsver, ka, nosakot un īstenojot visas Savienības rīcībpolitikas un darbības, ir jānodrošina augsts cilvēku veselības aizsardzības līmenis; aicina dalībvalstis novērst veselības aprūpes profesionāļu iztrūkumu, ieguldot prasmēs un novērtējot un atbalstot veselības aprūpes profesijas, kā arī padarot tās pievilcīgākas un pieejamākas, īpašu uzmanību pievēršot lauku un tālākiem apgabaliem;
9. uzsver, ka, lai risinātu demogrāfisko pārmaiņu sekas, ir būtiski īstenot pārskatīto Eiropas Sociālo hartu un principus attiecībā uz tiesībām uz vienlīdzīgām iespējām, veselības aprūpi, ilgtermiņa aprūpi un piekļuvi pamatpakalpojumiem, pensijām, mājokļiem un palīdzībai bezpajumtniekiem, kā noteikts Eiropas sociālo tiesību pīlārā; turklāt aicina izmantot Savienības līdzekļus, lai nodrošinātu ikvienas personas piekļuvi veselības aprūpei, sekmējot ārstniecības iestāžu izveidi un slimnīcu uzturēšanu lauku apgabalos;
10. uzskata, ka kohēzijas līdzekļi būtu jāizmanto, lai sekmētu aktīvu novecošanu, it sevišķi ar sociālās inovācijas iniciatīvām, kuru mērķis cita starpā ir atvieglot gados vecāku cilvēku nodarbinātību, viņu prasmju aktualizēšanu, autonomijas nodrošināšanu un starppaaudžu apmaiņas motivēšanu; aicina Komisiju paātrināt savu apņemšanos īstenošanu, piemēram, Interaktīvas automatizētas dzīvesvides programmas īstenošanu, kas ir svarīga iniciatīva, kura veicina senioru ekonomiku ES, lai ļautu gados vecākiem un apgādājamiem cilvēkiem ilgāk dzīvot mājās viņiem pazīstamā vidē, arī izmantojot mājokļa automatizāciju, uz cilvēku vērsta informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, mākslīgo intelektu un paraugprakses nepārtrauktu apmaiņu visā ES;
11. aicina pieņemt Eiropas aprūpes stratēģijas regulējumu, kas garantē kvalitatīvus aprūpes un ilgtermiņa aprūpes pakalpojumus un ļauj plašāk izmantot kvalitatīvu un drošu teleaprūpi un telemedicīnu uz kopīgu ētikas standartu pamata, nodrošinot aprūpes profesionāļiem tiesiskas garantijas un nosakot vajadzīgās apmācības prasības, lai

nodrošinātu aprūpi un primāro aprūpi ikvienam neatkarīgi no viņu vecuma un visos ģeogrāfiskajos apgabalos; aicina dalībvalstis atzīt neformālās aprūpes vērtību un uzlabot sociālo aizsardzību un atbalstu neformālās aprūpes sniedzējiem; aicina Komisiju izstrādāt Eiropas hartu par vecāka gadagājuma cilvēku tiesībām, pamatojoties uz Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 25. pantu;

12. aicina pieņemt pamatdirektīvu par ilgtermiņa aprūpi, kurā būtu noteikti pamatprincipi un uz pierādījumiem balstīti kritēriji pieejamiem un kvalitatīviem ilgtermiņa aprūpes un atbalsta pakalpojumiem visā ES un kura atvieglotu alternatīvu pieeju īstenošanu, sekmējot pāreju uz pakalpojumiem, kuru ir vērsti uz cilvēkiem un balstīti uz kopienu;
13. uzsver, ka visām personām ir jābūt garantētam taisnīgam un veselīgam darba un privātās dzīves līdzsvaram; aicina jautājuma par nodarbinātu personu nabadzību risināšanu izvirzīt par vienu no ES galvenajām prioritātēm;
14. uzsver, ka ir jārisina apgādājamo īpatsvara koeficients, samazinot ilgtermiņa bezdarbu un nodarbinātu personu nabadzību un bezdarbu gados jaunu un vecāka gadagājuma cilvēku vidū; atgādina, ka vispārēja piekļuve izmaksu ziņā pieejamai bērnu un citai aprūpei un atbalsta pakalpojumiem ir daudzu cilvēku, it sevišķi sieviešu un vientuļo vecāku, priekšnosacījums, lai viņi kļūtu ekonomiski aktīvi un lai tiktu nodrošināts veselīgs darba un privātās dzīves līdzsvars;
15. pauž bažas par gados jaunu cilvēku migrācijas plūsmām ES no lauku apgabaliem uz pilsētām un uz trešām valstīm; uzsver, ka, lai nepieļautu šādus migrācijas modeļus un novērstu darbaspējīgā vecuma iedzīvotāju skaita samazināšanos, ir svarīgi nodrošināt iespējas gados jaunu cilvēkiem viņu piederības valstīs; atzīmē, ka, ja šī situācija netiks pienācīgi risināta, jebkāds dzimstības rādītāju iespējams uzlabojums novedīs vien pie lielākas migrācijas;
16. mudina dalībvalstis apmainīties ar paraugpraksi, lai palīdzētu gados jauniem cilvēkiem uzsākt neatkarīgu dzīvi un lai viņiem nodrošinātu tādus pabalstus kā dzīvokļa pabalsti un koncesionāli aizdevumi; mudina dalībvalstis atzīt lauku un attālu apgabalu nozīmīgumu savā daudzveidībā un pilnveidot to potenciālu, uzlabojot šo apgabalu savienojamību un stimulējot ieguldījumus vietējā ekonomikā, veicinot uzņēmējdarbību un sniedzot vēl lielākas iespējas šajos apgabalos dzīvojošajām sievietēm gan ekonomiskā, gan sociālā ziņā, kā arī nodrošinot darba un privātās dzīves līdzsvaru un sekmējot uz ģimeni vērstas rīcībpolitikas; atzīst kohēzijas politikas un kopējās lauksaimniecības politikas lielo potenciālo nozīmi sieviešu nodarbināmības un iekļautības sekmēšanā un veicināšanā šajos apgabalos; aicina dalībvalstis attīstīt lauku un attālus apgabalus, it sevišķi ar ieguldījumiem atbilstīgos piekļuves ceļos, ātrdarbīgā platjoslas internetā un svarīgos un pietiekamos resursos un materiālos skolām, tostarp modernā tehnoloģiju aprīkojumā skolām, slimnīcām un visiem citiem būtiskiem pakalpojumiem, arī attīstot efektīvu e-pārvaldību, un sociālo, kultūras un sporta nodarbību veicināšanā, kuras mudina uz veselīgāku dzīvesveidu un labāku dzīves kvalitāti izmaksu ziņā pieejamākā veidā;
17. uzsver, ka uz tiesībām balstītā un sociāli taisnīgā veidā ir jārisina demogrāfisko pārmaiņu negatīvā ietekme atbilstīgi Eiropas sociālo tiesību pīlārā noteiktajiem principiem, it sevišķi principiem par tiesībām uz vienlīdzīgām iespējām, veselības

aprūpi, personu ar invaliditāti iekļaušanu, ilgtermiņa aprūpi un piekļuvi būtiskiem pakalpojumiem, ienākumiem vecumā un pensijām un mājokļiem un palīdzību bezpajumtniekiem, kas ir svarīgi, lai atbalstītu dzīves kvalitāti visu vecumu cilvēkiem vietējā līmenī; turklāt aicina Komisiju izstrādāt Eiropas stratēģiju par demogrāfiskajām pārmaiņām, kas paredzētu vispusīgu un integrētu pieeju, lai risinātu demogrāfiskās problēmas un nepilnības, kā noteikts LESD 174. pantā, tādējādi nodrošinot ekonomiku, neaizsargātu grupu sociālo iekļaušanu un darbvieta veidošanu ES reģionos; šajā saistībā uzsver atbilstīgu, uzticamu un salīdzināmu datu nozīmīgumu, lai labāk aptvertu vecāka gadagājuma cilvēku dzīves un darba situāciju, arī to cilvēku, kas dzīvo aprūpes namos, un to, kuri ir vecāki par 65 gadiem; uzskata, ka uzlabota sadarbība varētu būt piemērots mehānisms šīs stratēģijas izstrādei un īstenošanai, tādēļ aicina Komisiju šajā saistībā sadarboties ar dalībvalstīm;

18. atkārtoti savu aicinājumu dalībvalstīm bez papildu kavēšanās pieņemt priekšlikumu Padomes direktīvai par vienlīdzīgas attieksmes principa īstenošanu neatkarīgi no reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas (COM(2008)0426 *final*);
19. aicina Komisiju stiprināt atbalstu valsts un vietējo iestāžu migrācijas un iekļaušanas rīcībpolitikām, it sevišķi ar politikas koordinēšanu, zināšanu apmaiņu un finansiālu atbalstu; aicina Komisiju un dalībvalstis uzlabot migrantu, it sevišķi sievietes, piekļuvi izglītībai un darba tirgum;
20. uzsver, ka nodarbinātības un citās attiecīgajās rīcībpolitikās būtu jāiesaista darba ņēmēju pārstāvji un arodbiedrības, lai nodrošinātu, ka to pamatā ir darba ņēmēju intereses; uzsver, ka ir jāpopularizē darba koplīguma slēgšanas sarunas un jāpaplašina šo sarunu tvērums, lai nodrošinātu pienācīgas kvalitātes darba apstākļus ikvienam; uzsver darba drošības un arodveselības, vecāka gadagājuma cilvēkiem piemērotas darba vides un darba ņēmēju pastāvīgas pārkvalifikācijas un kvalifikācijas celšanas nozīmīgumu, lai nodrošinātu, ka cilvēki var strādāt līdz tiesību aktos noteiktā pensionēšanās vecuma sasniegšanai; atkārtoti norāda, ka ir jānovērš dzimumu nodarbinātības, darba samaksas un sievietes un vīriešu pensiju atšķirības; mudina dalībvalstis izmantot kohēzijas līdzekļus, lai uzlabotu sievietes nodarbinātības un iekļautības līmeni, it sevišķi lauku un mazāk attīstītos apgabalos, uzmanību koncentrējot uz tādu sievietes vajadzībām, kuras darba tirgū atgriežas lielākā vecumā;
21. uzsver, ka ir vajadzīgi atbalsta un konsultāciju pakalpojumi, kas cilvēkiem sniedz dzīves cikla perspektīvu un novērš strukturētu diskrimināciju vecuma dēļ, it sevišķi nodarbinātībā; aicina sniegt atbalstu valsts nodarbinātības dienestiem un Eiropas valsts nodarbinātības dienestu tīklam, it sevišķi saistībā ar to centieniem atbalstīt ilgtermiņā neaktīvus un gados vecākus darba meklētājus; uzsver, ka darba ņēmēji ar invaliditāti ir jāintegrē ekonomikā un sociālajā vidē un ka ir jāapkaro visu veidu diskriminācija, lai panāktu iekļaujošāku darba tirgu; uzsver, ka ir ļoti svarīgi, lai uzņēmumi visā ES atbalstītu tāldarba shēmu plašāku izmantošanu, jo šādas shēmas var būt instruments, kas palīdzēs saglabāt uzņēmumus, stiprināt vietējās kopienas un novērst lauku depopulāciju, tādējādi pozitīvi izmainot demogrāfiskās tendences un samazinot intelektuālā darbaspēka emigrāciju; aicina Komisiju ierosināt tiesisko regulējumu, lai reglamentētu tāldarba nosacījumus visā ES un nodrošinātu pienācīgus darba un nodarbinātības apstākļus digitālajā ekonomikā.

INFORMĀCIJA PAR PIEŅEMŠANU ATZINUMU SNIEDZOŠAJĀ KOMITEJĀ

Pieņemšanas datums	1.12.2020
Galīgais balsojums	+: 44 -: 2 0: 9
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Atidzhe Alieva-Veli, Abir Al-Sahlani, Marc Angel, Dominique Bilde, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Andrea Bocskor, Milan Brglez, Sylvie Brunet, David Casa, Leila Chaibi, Margarita de la Pisa Carrión, Klára Dobrev, Jarosław Duda, Estrella Durá Ferrandis, Lucia Āuriš Nicholsonová, Rosa Estaràs Ferragut, Nicolaus Fest, Loucas Fourlas, Cindy Franssen, Helmut Geuking, Elisabetta Gualmini, Alicia Homs Ginel, France Jamet, Agnes Jongerius, Radan Kanev, Ādám Kósa, Stelios Kypouropoulos, Katrin Langensiepen, Miriam Lexmann, Elena Lizzi, Radka Maxová, Kira Marie Peter-Hansen, Dragoř Píslaru, Manuel Pizarro, Dennis Radtke, Elźbieta Rafalska, Guido Reil, Daniela Rondinelli, Mounir Satouri, Monica Semedo, Beata Szydło, Eugen Tomac, Romana Tomc, Yana Toom, Marie-Pierre Vedrenne, Marianne Vind, Maria Walsh, Stefania Zambelli, Tatjana Źdanoka, Tomáš Zdechovský
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Alex Agius Saliba, Marc Botenga, José Gusmāo, Eugenia Rodríguez Palop

ATZINUMU SNIEDZOŠĀS KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA

44	+
ECR	Helmut Geuking, Lucia Āuriš Nicholsonov
GUE/NGL	Marc Botenga, Leila Chaibi, José Gusmo, Eugenia Rodríguez Palop
NI	Daniela Rondinelli
EPP	Andrea Bocskor, David Casa, Jarosaw Duda, Rosa Estars Ferragut, Loucas Fourlas, Cindy Franssen, Radan Kanev, Stelios Kypouropoulos, adam Kosa, Miriam Lexmann, Dennis Radtke, Eugen Tomac, Romana Tomc, Maria Walsh, Toms Zdechovsky
Renew	Abir Al-Sahlani, Atidzhe Alieva-Veli, Radka Maxov, Drago Pišlaru, Monica Semedo, Yana Toom
S&D	Alex Agius Saliba, Marc Angel, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkeviiut, Milan Brglez, Klara Dobrev, Estrella Dur Ferrandis, Elisabetta Gualmini, Alicia Homs Ginel, Agnes Jongerius, Manuel Pizarro, Marianne Vind
Verts/ALE	Katrin Langensiepen, Kira Marie Peter-Hansen, Mounir Satouri, Tatjana Zdanoka

2	-
ID	Nicolaus Fest, Guido Reil

9	0
ECR	Elzbieta Rafalska, Beata Szydo, Margarita de la Pisa Carrion
ID	Dominique Bilde, France Jamet, Elena Lizzi, Stefania Zambelli
Renew	Sylvie Brunet, Marie-Pierre Vedrenne

Simbolu atšifrejums:

+ : par

- : pret

0 : atturas